

לדבר שלקום

י-ם	ת"א	ח'פ"ה	ב"ש
7:10	7:29	7:32	7:29
8:28	8:30	8:32	8:28
ר"ת:	9:13		

מיסודו של המלובין ראש המקובלים הנאון הצדיק רבינו מרדכי שרעבי זע"א

דבר ה'

מאמר השבעי באת מו"ח עמ"ד המיוסד רבי בנימין שמואל'ל טייטל"א

שמור פיך!

והגאון חיד"א ע"ה כתב ע"ז, אם לא יחל דבר - בשיחת חולין ולשון הרע ונבלות הפה ח"ו, אז ככל היוצא מפיו, ואפילו בלא תפילה יעשה ה' משאלותיו ועליו נאמר ותגזר אומר ויקם לך.

השומר פיו - מחיה מתים!

סיפר הגאון ר' מאיר שפירא זצ"ל ראש ישיבת חכמי לובלין לתלמידיו, שבהיותו רב בלובלין, ראה בפנסק החברא קדישא סיפור שמצוה לפרסמו, למען ידעו כמה גדול כח התורה.

לרבנו המהרש"ל (שהיה רב וראש ישיבה בלובלין לפני 400 שנה) היה תלמיד שהתאלמן מאשתו. חלפו כמה חדשים מפטירתה, והאברך עודנו מתהלך אפוף מרה שחורה. קרא לו המהרש"ל ושאלו לפשר הדבר, לאחר שהפציר בו רבות, גילה התלמיד שכאשר שכבה אשתו על ערש דווי, הבטיח לה בתקיעת כף שלא ישא אחרת לעולם. אמר לו המהרש"ל, על פי דין תורה השבועה לא חלה, כי הוא נשבע לעבור על המצוה, וחייב אתה להקים בישראל. התלמיד עשה כפקודת רבו ונשא אשה, לא עברו ימים מועטים וכל לובלין היתה כמרחקה, האברך נפטר לבית עולמו.

משספרו זאת למהרש"ל, ביקש להזמין את אנשי חברה קדישא, וציוה להם לעשות לאברך את טהרתו ולהתנהג בו כרגיל, וכשיהיו מוכנים להניחו בקברו, יודיעו לו. וכך עשו. לקח המהרש"ל פתקא ורשם: "שלום לכם פמליא של מעלה, אני פסקתי על פי דין תורה שתלמידי מותר וחייב לשאת אשה, ואני גוזר בכח התורה שתחזירו לי את תלמידי". וחתם את שמו, וציוה להניח הקלף ביד המת, ולהניחו בקבר, ולהשאיר את הקבר פתוח.

לא עברה שעה קלה, והאברך יצא מקברו בתכריכיו, והתהלך ברחובות כאילו מאומה לא קרה... כשבא המת עם תכריכיו לביתו, נבהלה אשתו וברחה לבית אביה. בבוקר שלח המהרש"ל לתלמיד שילביש בגדיו ויבוא לשיבה, כשהתלמיד בא לשיבה, פחדו התלמידים לשבת על יד מת, גזר המהרש"ל שוב בכח התורה ששר השכחה ישתלט על לובלין, וישכיח את כל הענין. וכך הוה, לאחר ימים מספר נשכח כל הענין מאנשי לובלין, והאברך שב להיות כאחד האדם, וזכה לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

נלמד מכאן כמה חמור עוון נדרים ושבועות, שהרי אפי' שפסקו לו שמתור לו להתחתן, בכל זאת ב"ד של מעלה לא פטרו אותו מעונשו. ועוד נלמד כמה גדול כח החכמים שיכולים להחיות מתים בפסק שלהם, בכח תורתנו הקדושה.

נקבל עלינו להזהר מאד בשבועות ונדרים, וכן בכבוד חכמים שהקב"ה גוזר והם מבטלים, ובכוחם להחיות מתים. שבת שלום ומבורך.

עצמה כמשוגעת, לבל יאלצו אותה להינשא לאדם אחר. אך אותו בחור הפר את הבטחתו, ונשא אשה אחרת שנולדו לו ממנה שני בנים.

לא חלף זמן רב ושני הבנים מתו, אחד מהם נחנק על ידי חולדה ומת, ואילו השני נפל לבור. שאלה אותו אשתו: היודע אתה מדוע מתו שני בנינו במיתה משונה? נזכר הבעל, וסיפר לה את סיפור המעשה באותה הבחורה, ואת ההבטחה שנתן לה. כששמעה האשה כך, אמרה לו: לך אל אותה נערה, שכן היא חלקך שנתן לך הקב"ה.

פנה האיש לעירה של אותה נערה, ושם אמרו לו כי משוגעת היא. הלך לאביה וסיפר לו את כל המעשה, והבטיח שיקח אותה לאשה, עם כל מום שיש בה. כשראתה הנערה את האיש, החלה לנהוג בשיגעון - כמנהגה, אך כשהוא אמר, שני עדים יש לי - החולדה והבאר, אז הבינה כי זה הבחור שחילצה מתוך הבאר, ומיד גילתה כי היא מיושבת בדעתה, ואמרה לו אף אני באמונתי עמדתי. נשאו השניים, וזכו לבנים ולנכסים רבים.

נח פיו של הצדיק

ועוד מעשה ברבי עקיבא (תוספות נדרים נ' ע"א) שהיה גזר מעות צדקה, וחסרו מעות בקופה, וביקש ללוות ממטרוניתא אחת. אמרה: מי יהיה ערב להלוואה? אמר לה: הקדוש ברוך הוא, והים. כשהגיע זמן הפירעון, חלה רבי עקיבא, ולא יכל להשיב לה את החוב. הלכה המטרוניתא לשפת הים, ואמרה: רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שהיום זמן פרעון חובו של רבי עקיבא, והוא אמר לי שאתה והים ערבים לפירעון. מיד גזר הקדוש ברוך הוא, וביתו של הקיסר השתגעה וזרקה לים את תיבת האוצרות שלה, נטלוה גלי הים, ונשאוה והטילוה לרגלי המטרוניתא. לקחה את התיבה, ומכרה את האבנים הטובות, ונטלה את המעות שכנגד חובה, ושמרה אצלה את העודף. וכשהבריא רבי עקיבא ובא לשלם את חובו, אמרה לו: כבר פרע לי הערב את החוב, והא לך העודף.

אמר רבינו הבן איש חי: מהמעשה הראשון רואים אנו, מה גדול כוחו של דיבור. וממנו נלמד כמה עלינו להישמר בדיבורנו. כי כל היוצא מפיו של האדם עושה רושם, לכן לא יחל דברו. ומהמעשה השני למדנו, שמי שאינו מחלל את דברו, זוכה שהקדוש ברוך הוא מקיים את כל היוצא מפיו!

וכתב רבנו מהר"ח בספרו "עץ הדעת טוב" על פסוק זה, כי כל אשר ידבר האדם - כך הוא פועל למעלה בעולמות העליונים הן לטוב הן למוטב. שאם ידבר דברי תורה ודברי קדושה, מעורר הוא למעלה ברוחניות ובקדושה, ובורא עולמות בצד הקדושה ומלאכים טובים העושים נחת רוח לבורא יתברך, ואם ח"ו מדבר דברים אסורים, הרי הוא פועל בסט"א ח"ו,

לא יחל דברו כְּכֹל הַיּוֹצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה (א, ב), נמצאים אנחנו בעיצומם של ימי בין המצרים, ימים קשים בהם שולטים החיצונים, ולכן צריכים אנו בהם זהירות גדולה, ולהשתדל יותר ללכת בדרכי השם יתברך. וראה פלא, שבפרשיות אלו של שלשת השבועות שהם - מטות, מסעי, ודברים - אין עליהם פירוש בזהר הקדוש! להראות לנו כמה קשים ימים אלו, וכמה הסתר פנים יש בימים אלו, שלכן לא זכינו לפירוש הזהר הקדוש, כי הוא הכח להוציאנו מהגלות, וכפי שאמר רשב"י: בדא יפקון מן גלותא! והנה פרשתינו פותחת בדיני נדרים ושבועות, שהם מן החמורות ביותר, ודוקא בהם ישנה פרצה נוראה. אנשים עולים לתורה ונודדים כך וכך לצדקה, מבטיחים צדקה להחזקת לומדי תורה, וכן בעת צרה ר"ל נודדים נדרים בכדי שהקב"ה יושיע אותם, אמנם בבוא הישועה, שוכחים ומתעלמים מנדריהם, ואינם משערים בנפשם כמה חמור ונורא הוא ענין הנדרים. וכבר אמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ה, ה): "אל תתן את פיך לַחֲטָא את בשרך, למה יקצוף האלהים על קולך וַחֲבַל את מעשה ידיך". ואמרו בגמרא (שבת לב ע"ב) בעוון נדרים בניו של אדם מתים כשהם קטנים ר"ל, וכן האשה נענשת, ה' יצילנו.

הבאר והחולדה

והגמרא במסכת תענית (ה) מביאה מעשה אודות חומר עוון הנדרים. נערה אחת הלכה לביתה, וטעתה בדרכה עד שהגיעה למקום שאין בו כל ישוב. היתה זו שעת צהרים, והשמש להטה במלוא עוזה, צמאה הנערה, אך לא היו לה מים להרוות את צמאונה. לפתע ראתה באר, וחבל של דלי תלוי עליה. נאחזה בחבל ושלשלה עצמה אל תוך הבאר, שתתה ממי הבאר והרוותה את צמאונה. אך כשבקשה לצאת מן הבאר, לא הצליחה. החלה בוכה, צועקת וקוראת לעזרה.

עבר במקום בחור אחד ששמע את הצעקות הבוקעות מתוך הבאר, הציץ פנימה, וראה את הכלואה בתוכה. "מי את? שאל, סיפרה לו את כל אשר ארע לה, ואז שאל הבחור - "אם אחלץ אותך מתוך הבאר, התסכימי להינשא לי?" "כן", השיבה. העלה אותה הבחור מתוך הבאר, והשנים החליטו להינשא וכתרו ברית ביניהם. שאלה אותו הבחורה: "ומי יהא עד להחלטה זו?" בדיוק באותו הרגע עברה במקום חולדה, אמרה הבחורה: החולדה והבאר - הם יהיו עדים לך.

ואכן, אותה נערה עמדה בהבטחתה, וסירבה להינשא לאיש, מלבד אותו בחור שחילצה מן הבור. וכשעבר זמן, והלה לא הגיע לעיר מגוריה, עשתה

עדיפות לגור בא"י מחיי רווחה בחו"ל

"וְהוֹרֵשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ וְיִשְׁבְּתֶם בָּהּ" (לג, נג)

ואומר אני כי המצוה שחכמים מפליגים בה והוא דירת ארץ ישראל עד שאמרו בכתובות (ק ע"ב) כל היוצא ממנה ודר בחוץ לארץ היא בעיניך כעובד עבודה זרה, שנאמר (שמואל א כו, יט) "כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבור אלהים אחרים", וזולת זה הפלגות גדולות שאמרו בה, הכל הוא ממצות עשה הוא שנצטוינו לרשת הארץ לשבת בה, אם כן, היא מצות עשה לדורות מתחייב כל אחד ממנו ואפילו בזמן גלות כידוע בתלמוד במקומות הרבה (רמב"ן בספר המצוות עשה ד).

א. צריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבוא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו, כי תחילת עוונינו שיקבע לנו בניה לדורות יען מאסנו בה שנאמר (תהלים קו, כד) "וימאסו בארץ חמדה", ובפדיון נפשינו מהרה יהיה כתיב (שם קב, טו) "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו" ושם אומר "אתה תקום תרחם ציון" (ספר חרדים).
ב. המגיד אמר לרבינו הבית יוסף וחבריו, עלו לארץ ישראל כי לא כל העתים שוות ואין מעצור לה' להושיע ברב או במעט, ועיניכם אל תחוס על כלים כי טוב הארץ העליונה תאכלו, ואם תאבו ושמעתם טוב הארץ ההיא תאכלו. לכן מהרו ועלו כי הנה יום בא ויסיר האדם אלילי כספו ומאודיו בהנאת העולם ואת אלילי זהבו חמדת הממון ועלו לארץ ישראל כי יש לאל ידכם רק שאתם מוטבעים בטיט חמדת תבל והבליו (השל"ה, שבועות, נר מצוה אות יא).

ברכה על ראית ים כנרת

"וַיֵּרֶד הַגָּבֹל וּמָחָה עַל פְּתָי יָם כְּנָרֵת קְדָמָה" (לד, יא)

א. כתב השולחן ערוך (אור"ח רכת, א) על ימים ונהרות הרים גבעות ומדברות אומר ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם עושה מעשה בראשית.
ב. ואף על פי שעל הרים וגבעות לא מברכים אלא בהרים וגבעות משונים שניכרת גבורת הבורא בהם וכמו שכתב שם השו"ע (ס"ג), מכל מקום בימים אפילו שאינם משונים וכגון ים כנרת שהוא קטן וכ"כ האחרונים.
ג. יש מי שכתב שלא יברכו על ים הכנרת אלא אם כן רואה את מרכז הים, כיון שאומרים שהרחיבו את גודלה של הכנרת (שער העין עמ' פד בשם הגריש"א זצוק"ל), ועל כן לא יברך על ראית קצוות של חוף אלא ימתין עד שיראנה בשיעור חשוב.

ברכה על ראית ים המלח

"וַיֵּרֶד הַגָּבֹל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיָה תּוֹצְאָתוֹ יָם הַמֶּלַח" (לד, יב)

א. נחלקו הפוסקים האם מברכים ברכת "עושה מעשה בראשית" על ים המלח, דהנה במדרש (ב"ר מב, ה) איתא שים זה נעשה בעת הפיכת סדום ועמורה, ועל כן כתבו כמה אחרונים (ומהם חזו"ע, שבה"ל וברכת ה') שמכיון שאין ים זה קיים מששת ימי בראשית לא שייך לברך עליו. לעומת זאת יש שכתבו (או"ל וברכת יהודה) דכיון דסוף סוף לא נעשה בידי אדם אלא בידי שמים, יש לברך על ראיתו. וכיון דקיימא לן ספק ברכות להקל לא יברך אלא יברך ויהרהר שם ומלכות בלבו ודיו.

מוסר השכל מטלפון, רכבת וטלגרמה

"וַיִּדְבַר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמִּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צָוָה ה' (ב-א) מהטלפון לומדים, כי מה שמדברים פה שומעים שם, ולכן לא יאמר אדם כשמדבר לשון הרע - מי שומע, אלא ילמד מהטלפון שמה שמדברים כאן שומעים שם. מהרכבת לומדים, שאם מאחרים ברגע אחד את הרכבת הנוסעת לעיר אחרת פעם ביום, מפסידים יום שלם, ומוכרחים לחכות עד למחרת, וכך גם בתפילה או בתורה, אם מאחר רגע לפעמים מפסיד על ידי כך יום שלם וגם יותר כי באותו רגע אולי ישמע איזה חידוש בבית המדרש שלא ישמענו אף פעם. ומהטלגרמה לומדים, שכל מילה עולה כסף, ודי בזה למי שרוצה ללמוד, אמנם בדורנו זה ישנם עוד מכשירים שרואים ושומעים מקצה העולם עד קצהו, ואולי בזה רמז דוד המלך בספרו לאלה הפועלי און (תהלים צד) "אלמנה וגר יהרוגו ויתומים ירצחו, ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב, בינו בויערים בעם וכסילים מתי תשכילו". תלמדו מהמדע, כי - הנוטע אוזן הלא ישמע, הלא אם תופסים בשפופרת הטלפון ואומרים "הלו" אז תיכף ישמע, עוד - אם יוצר עין הלא יביט, רואים במכשירים מסוף העולם ועד סופו, אם כן מזה תבינו - היוסר גויים הלא יוכיח המלמד אדם דעת, אם כן כמה יש ללמוד מוסר מהמכשירים הללו, והלואי שישמשו לעבודת הקודש, אך לדאבונו הם משמשים היום לכל מיני תועבות, ה' ישמור.

אם לא חושדים אחד בשני לחיות באחדות

"וַיִּסְעוּ מִחֶרְדָּה וַיִּחַנוּ בְּמִקְהֵלֶת, וַיִּסְעוּ מִמִּקְהֵלֶת וַיִּחַנוּ בְּתַחַת" (לג, כה-כו)
לומדים מכאן בדרך רמז: "ויסעו מחרדה" - כשלא חרדים אחד מהשני שיש אהבה ואחוה בין איש לרעהו ולא חושדים זה את זה, מתקיים "ויחנו במקהלות" - שזוכים לחיות באחדות וקהילה אחת, אבל אם "ויסעו ממקהלות" - שיש ביניהם מחלוקת, "ויחנו בתחת" - שנמסרים תחת ידם של אומות העולם.

המתרחק מהתורה היכן תמצאהו? - בקברות התאוה

"וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַר סִינִי וַיִּחַנוּ בְּקִבְרֵת הַתְּאֹוָה, וַיִּסְעוּ מִקִּבְרֵת הַתְּאֹוָה וַיִּחַנוּ בְּחֶצְרֵת" (לג, טו-טז)

אומר הגאון רבי צבי פסח פרנק, פסוק זה מרמז לנו דהמתרחק מהתורה שנתקבלה מסיני, היכן תמצאהו? - בקברות התאוה, כי אי אפשר לעצור בעד התאוה, אלא בכח התורה. בלי תורה נמסר האדם תחת יד כוחות התאוה. בגמרא (בבא מציעא פה) "על מה אבדה הארץ" (ירמיה ט, יא) דבר זה נשאל לחכמים ולא פירושוהו, עד שפירשה הקב"ה בעצמו. "על עזבם את תורת". ויש להבין, הלא אמרו בגמרא (יומא ט:): ראשונים נתגלה עוונם נתגלה קיצם, מפני גזל גילוי עריות ושפיכות דמים. ואם כן יתכן שלא ידעו על מה אבדה הארץ? והביאור י"ל דהשאלה היתה על מה אבדה הארץ, איך באו לידי כך שנתקלקלו במעשים גרועים כגזל גילוי עריות ושפיכות דמים? - ואמר הקב"ה "על עזבם את תורת", זאת היא הסיבה העיקרית, דאם עוזבים את התורה מיד לפתח חטאת רובץ, ועלולים לירד לשאול תחתית לשפל המדרגה, ולכן יש להתחזק בלימוד התורה ולחזק מוסדות התורה. וזהו שאמר "ויסעו ממדבר סיני" היינו, כאשר נוסעים מהתורה שניתנה במדבר סיני "ויחנו בקברות התאוה" - גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להם (להתעדן באהבתך).

סגולות לפתרון חלומות (ב)

עם סגולה

סגולות מועילות במקורות מוסמכים

התפילה המובאת בסידורים: "רבונו של עולם, אני שלך וחלומותי שלך וכו", ויסיים את תפילתו יחד עם סיום ברכת הכהנים, כדי שענייני "אמן" על ידי העם על הברכת כהנים תחול גם על בקשתו. (ש"ע קלא).

שאוהבים אותו, ויעשו לו סדר "הטבת חלום", שהופכים את פתרון החלום לטוב. (ש"ע רכא, ומ"ב סס). סדר "הטבת חלום" השלם מובא בסידורים. ד. החולם חלום ואינו יודע אם פתרונו טוב או רע ח"ו, יאמר בלחש בשעת "ברכת כהנים" את

ג. החולם חלום ונפשו עגומה עליו [=מצטער מהחלום], ואפילו שאין בחלום משמעות לרע, ילך אצל שלשה

שאלה: איזה קינות י"ל בחצות היום בימי בין המיצרים?

תשובה: מעיקר הדין יכול לומר כל קינות שיש בהם צער על חורבן בית המקדש, ומכל מקום נהגו לומר תיקון רחל לפי שהוא דבר השווה לכל נפש ויש בו קינות על חורבן בית מקדשנו (כה"ח ס' תקנא ס"ק רכב).

שאלה: האם מותר לקנות בגדים חדשים בימי בין המיצרים?

תשובה: בגדים שצריך לברך עליהם שהחיינו אסור, אך בגדים שאין צריך לברך עליהם שהחיינו כגון נעלים וכדו' מותר (משנ"ב ס' תקנא ס"ק מה).

שאלה: יש חיוב לשייר אמה על אמה זכר לחורבן, מהו השיעור של אמה על אמה?

תשובה: שיעור אמה על אמה במדות זמננו מעיקר הדין 48 ס"מ על 48 ס"מ (הגר"ח נאה) וראוי להחמיר 58 ס"מ על 58 ס"מ (חזו"א).

שאלה: האם אפשר לעשות ציור במקום שמשיירים בכותל אמה על אמה זכר לחורבן?

תשובה: אותם שעושים ציור של ביהמ"ק או של הכותל המערבי או צדקיהו מלך יהודה אי"ז בכלל שיור אמה על אמה אלא ציור המשמח

יחוד המ"ב מסעות

נתפרסם בתפוצות ישראל מה שכתבו המקובלים שכדי שינצל האדם ממקרים רעים, ובפרט מחולי המגפה, יועיל מאוד אמירת סדר המ"ב מסעות שנסעו ישראל בצאתם ממצרים. והרואה יראה שמסעות אלו מסודרים תחילה על סדר הנסיעה, כלומר רעמסס סוכות איתם פי החירות וכו' ושוב נכתבו בפירוט יותר בלשון תרגום ולדוגמא "כד נטלו ישראל מרעמסס לא ידעו אי ינטלון לסוכות או לקהלתה או למוסרות, ופקיד מדברנא דעמיה דינטלון לסוכות" ופירוש הדבר בלשוננו: כאשר נסעו ישראל מרעמסס, לא ידעו אם להמשיך בנסיעתם לכוון סוכות או לקהלתה או למוסרות, עד שציוה להם משה רבנו מנהיגם לנסוע לסוכות. וכן הלאה בכל המסעות.

אלא שיש להתבונן במאמר זה למה הסתפקו אם יסעו לסוכות או לקהלתה או למוסרות, ולמה לא הסתפקו אם יסעו לאלים או לים סוף ושאר המקומות. וכן יש לשאול למה כשיצאו מרעמסס הסתפקו אם לנסוע לאחד מג' מקומות אלו, ואילו כשיצאו מסוכות הסתפקו אם לנסוע לאחד מארבעה מקומות [איתם, חצרות, תרח, עציון גבר] ויש פעמים שהסתפקו בין שתי מקומות ופעמים שכלל לא

רבי יעקב עדס זצ"ל - כ"ז תמוז

נולד בירושלים בשנת התרנ"ח לאביו הגאון המקובל האלקי, חסידא קדישא ופרישא ר' אברהם חיים עדס זצוק"ל. כשהיינו לומדים בפורת יוסף שיעור ג' ישיבה קטנה בכיתת מור' חכם יוסף עדס ע"ה בנו של רבי יעקב אמו של הרב הרבנית אסתר הייתה פעמים בביתו של מור' חכם יוסף והיינו פוגשים אותם ונותנת לנו מוסר ומפני שהייתה זקנה ולא ידעה שאנחנו עדיין ילדים הייתה אומרת לנו ראי אתם כמה בנים יש לי בה"י כולם ת"ח אתם יודעים מדוע זכיתי לזה כי אמר לי מור' חכם אברהם עדס זצוק"ל שהיה מלאך אם תרצי שיהיה לך בנים ת"ח תציירי לפניך כל גדולי עולם כאשר את עם בני ויהיו לך בנים ת"ח.

בהיותו נער יצק מים ע"י אביו זצ"ל ולמד בישיבות בירושלים, בעיקר בישיבת "אהל מועד" שנוסדה ע"י הרה"ג שלמה לניאדו זצ"ל והיה מבחירי תלמידיו המצויינים.

היה גדול בתורה, חריף ובקי וגאון בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים. נודע בשקדנותו והתמדתו העצומה ולימודו קב ונקי. כל ימיו היו קודש להרבצת תורה ברבים. היה מראשי ישיבת "פורת יוסף" בה לימד והרביץ תורה בתלמידים משך עשרים שנה, והעמיד דור של ת"ח ורבנים המכהנים בקודש בארץ ובחו"ל. לימודו היה נודע בהיקפו ועמקותו עם מסקנות ההלכה בהרמב"ם, פוסקים ושו"ע. באותו זמן הוא היה המורה העיקרי בפורת יוסף עיון חזק כמו בזמן חכם בן ציון אבא שאול זצ"ל.

בשנת תש"ד נבחר כדיין בבית הדין בתל אביב והיה ישן וגר עם כל משפחתו משך שנה ושמונה חודשים בביתו של הרב עזרא פרחיה הכהן שהיה אוהב רבנו ומכניס אורחים גדול ותומך גדול בת"ח ובפרט בישיבתנו הקדושה "נהר שלום". ובסוף תש"ה עבר לבית הדין בירושלים. לאחר שנים אחדות בשנת תשס"ו נבחר לכהן כחבר בית הדין הרבני הגדול. בכהונתו כדיין נודע בבקיאותו הגדולה בים התלמוד, ובפוסקים, בגישתו הבהירה והיסודית וכן בפסקיו בהיקף ובעיון מעמיק.

היה מרביץ תורה גדול ברבים. ייסד וקבע שיעורי תורה בבתי כנסת ובבתי מדרש בשכונות, במסירות נפש והקרבה, על אף טרדותיו הרבות וייסוריו, ידוע היה השיעור הקבוע בתורה והלכה שייסד לבעלי בתים בשכונת הבורכים בירושלים, שהתקיים שנים רבות, ובו השתתפו עשרות רבות של בעלי בתים, השכם בבוקר, ושם לימד ר' יעקב תורה, הלכה ומוסר, עד שעת התפלה עם הנץ החמה. עם השנים נעשו אותם בעלי בתים לבני תורה וידועי ספר ומדקדקים במצוות.

חיבר שירים, מתוכם מופיעים שני שירים בספר "שירי זמרה" שהו"ל החזן הידוע רבי חיים שאול עבוד, ואף נתן לו את הסכמתו לספר פיוטים זה. גם היה חזן גדול וקולו נעים מאוד והיה חזן בבית הכנסת "שמש צדקה" אצל הבבלים והיו שמחים בו מאוד וכולם באים לשמוע את קולו ובפרט בימים נוראים.

ר' יעקב נודע כדרשן מובהק, פה מפיק מרגליות. דרשותיו היו מתובלות תורה, מוסר ודרך ארץ, משלים ומעשי צדיקים ודבריו מכוונים בעיקרם לעורר בצבור תשובה ויר"ש וללמדם המעשה אשר יעשו. ורבים השיב מעוון באמריו הנעימים. נודע כבעל מדות תרומיות ונעלות, עניו, צדיק וחסיד, נעים הליכות עם הבריות ומקרבן לתורה.

כשהוא במבחר שנותיו נפל למשכב. ארבעה וחצי חודשים שכב על ערש דווי בייסורים קשים וביום ששי ז"ך בתמוז תשכ"ג אחר חצות היום השיב נשמתו לבוראה בקדושה ובטהרה. הובא למנוחות בהר המנוחות.

את הלב (כה"ח ס' תקס ס"ק ח), וכן לצבוע את השירור אמה על אמה אפילו צובע בצבע שחור אין להקל (כה"ח שם, חז"ר"ע תעניות עמ' תכט).

שאלה: האם יש מקור למה שנוהגים לשתות מים במוצאי שבת ואומרים שבאר מרים מסתובבת בבראות?

תשובה: מנהג זה הובא בב"י וברמ"א (או"ח ס' רצט ס"י) בשם הכל בו, שי"א לדלות מים בכל מוצאי שבת, כי בארה של מרים סובב על מוצאי שבת כל הבראות, ומי שפוגע בו וישתה ממנו יתרפא מכל תחלואיו עכ"ל, ומים מהברז הוי כמים מהבאר (פסקי תשובות שם אות יח).

שאלה: אדם שלוח מעות ואין לו מעות לשלם בזמן שנקבע, האם יכול לפרוע בצ'ק דחוי בעל כרחו של המלוה?

תשובה: זכותו של המלוה לבקש שיפרע לו בצ'ק מזומן ולא דחוי, וכן אסור ללוה להוסיף לו בצ'ק מחמת שהוא דחוי, דהוי ריבית (שמרו משפט ח"ג ס' יב).

שאלה: האם מותר לתת מלח על דג בשבת?

תשובה: לדעת השו"ע (ס' שיח' ס"ט) מותר לתת מלח אף על דג הנמצא בכלי ראשון לאחר שהוסר מהאש, ובכלי שני לכ"ע יש להקל (רמ"א שם), אלא שיש מחמירים גם בכלי שני משום שדג נקרא גוש, ומנהג בני ספרד להקל בזה (שו"ת אורל"צ פ"ל, חז"ר"ע שבת ח"ד).

[הרבנים המשיבים:] הרה"ג שלמה חיים אלימלך והרה"ג עובדיה יוסף בן שלום]

הסתפקו וכמו שאנו אומרים מחצרות נטלו לרתמה, ומרמון פרץ נטלו ללבנה.

ובספר מגלה עמוקות גילה לנו סוד הדבר כי מ"ב מסעות אלו הם כנגד שם הקדוש שיש בו מ"ב אותיות אבגית"ץ קרע שט"ן וכו' הנודע שאנו מתפללים בר"ת של שם זה את תפילת אנא בכח. ולדוגמא שש המסעות הראשונות הם: רעמסס סוכות איתם פי החירות מרה אילימה. והם כנגד שש אותיות הראשונות של שם מ"ב שהם אבגית"ץ. רעמסס הוא כנגד האות א וכו' עד שאילימה היא כנגד האות י'.

ולפי זה ביאור הענין הוא כי כאשר יצאו עם ישראל מרעמסס ידעו שהם היו באות א' דשם מ"ב ומעתה הם צריכים להגיע למקום שמכוון כנגד האות ב' שבשם מ"ב, וגם ידעו כל עיר כנגד איזה אות היא עומדת, כלומר ידעו כי סוכות היא כנגד האות ב', אך גם קהלתה וגם מוסרות הם מכוונות כנגד האות ב' כי יש עוד פעמים שיש את האות ב' בשם מ"ב (בשם בטר צתג, חקב טנג) ולכן הסתפקו האם צריכים להגיע לסוכות או לקהלתה או למוסרות עד שציוה מנהיג העם משה רבנו ע"ה לנסוע לסוכות כי היא כנגד האות ב' דשם אבגית"ץ ואילו קהלתה היא כנגד האות ב' של בטרצת"ג ומוסרות כנגד האות ב' של חקבטנ"ע. ומטעם זה יש פעמים שהסתפקו אם ללכת לב' מקומות או לארבעה מקומות כי אותם המקומות כולם הם כנגד אותה האות שהם צריכים להגיע אליה, ואילו כשהיו במקומות אחרים לא היה מקום להסתפק כלל, כיון שידעו שזה המקום היחיד שיש להם להגיע אליו שהוא מכוון כנגד האות שביחוד שם מ"ב.

סדר תשובה מהמגלה עמוקות

במר ליבה מדוע אתם נטפלים לנשמה מעונה זו שכבר סבלה יסורים ובזיונות רבים, עשתה את כל הדרך לתשובה, הביעה חרטה בפני קהל רב על כל המעשים שעשתה, וקיבלה ע"ע בהכנעה גמורה כל סוגי התשובה, וויתרה מרצונה הטוב על כל האושר שצברה והכל קיבלה בהכנעה גמורה, ובמקום שבעלי תשובה עומדים..

אך מלאכי החבלה לא הרימו ידיים, והחלו לזעוק כנגד! תראו את השואה האיומה שעשה קצב זה. ותוך שנייה התייצבו בתוך האולם רבבות נשמות מיסורות ומייללות מרה וצועקות הוא גרם למותנו במגיפה בגלל עוונותינו, נשמה אחרת צעקה היינו תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא, היו לנו סיכויים לקנות תורה ויראה ובגלל עוונותינו אבדנו בעודנו ילדים קטנים. נשמה אחרת צעקה בקול רם, בגלל עוונותינו הלכנו לעולמנו בעודנו צעירים ובמקום לגדל ילדנו הקטן שזה עתה נולד השארנו אותו לחסדי השכנים שהזניחו אותו והוא גדל בלי אמה שתשלח אותו כל יום לחיידר באהבה וברחמים. ובעוד נשים שופכות את מרי ליבם בצווחות זעם ותובעות משפט עבור מה שעשה לעולליהם ויונקיהם, לפתע נכנסים לתוך האולם עדרים עדרים של בקר וצאן שצווחים מרה על זה שהיו לגולים וסוף סוף נקנו מיד ישראל והיו בטוחים שהישראל יביא תיקון לנשמתם המיוסרת ע"י שחיטה כשרה, אלא שהגענו לבית השחיטה שם הוא הניף עלינו גרון ושוב חיסל את סיכוינו לתקן את מה שפגמנו והיינו צריכים שוב להתגלגל. בתוך הרעש והמהומה המלאך המליץ עף מהמקום ולאחר מספר שניות הגיע יחד עם רבבות מלאכי עליון שפתחו בנאומי הגנה וכך אמרו אל תדונו אותו הוא גדל בבית הרוס רק כסף עניין את בית דודו שגידלו באכזריות, וברגע שנודע לו מה רב חטאו הוא לא חסך שום מאמץ לשוב בתשובה שלימה, ויש דין מפורש שאדם החוזר בתשובה נמחלים לו עוונותיו. הדברים השפיעו בפני ב"ד של מעלה והם פסקו מיד שנכון שהוא עבר עבירות חמורות והוא חטא והחטיא, אבל הוא עשה אח"כ תשובה כמו שהוטל עליו ומקומו בג"ע, ובד בבד בגלל שכ"כ הרבה סבלו בשבילו אנו מודיעים בזאת שכל מי שנענש בגללו יהיה ג"כ בגן עדן. מיד באו רבבות מלאכים לקחת כ"א מהנשמות המיוסרות שהיו שם לגן עדן למקום המיוחד לו. ואז המשיך אותו אחד לתאר לו את האושר וההנאה שיש בג"ע באופן שא"א לתאר. רואים כאן כמה העולם לא הפקר ועל הכל יעמיד ה' למשפט וכל יום מוטל על האדם לשוב בתשובה ועל ידי כן יזכה לישועה.

ישנו סיפור שהתפרסם לפני ארבע מאות שנה ע"י בעל המגלה עמוקות' בגודל אימת הדין: הסיפור הוא על זוג קצבים שותפים שהאכילו רבבות יהודים במשך שנים נבילות וטריפות, ולימים כשנודע להם כמה חמור הדבר הם פנו למגלה עמוקות ובקשו דרך לשוב בתשובה שלימה. המגלה עמוקות הביא להם את הדרך אשר ישובו, שהם יודו בדבר בפני כל העיר ויספגו ע"כ בזיונות ויסורים עד אין מספר, ויקבלו ע"ע סיגופים גדולים וישונו בתשובה שלימה, ואכן הם עשו כך בשמחה עצומה, ואז המגלה עמוקות שהיה קדוש עליון הוא ובית דינו נתנו להם אגרת שעם זה הם יתייצבו בפני ב"ד של מעלה וזה יפתח להם את השערים. זוג הקצבים התחייבו זה בפני זה שמי שימות קודם יתגלה לחבירו בחלום ויאמר לו מה סדר העניינים ואיך דנים אותם בב"ד של מעלה. ואכן כך היה, אחד השותפים נפטר לב"ע ולאחר כשלושים יום הוא התגלה לחבירו בחלום והוא נראה זורח באור יקרות ופניו כפני הלבנה בתפארתה, וכולו מראה קדושה מופלאה, וכך הוא סיפר: מיד כשנפטרת לבית עולמי באו להתנפל עלי חיות מפחידות ובריות משונות בתערובות של איש פרא וחיות יער ודמויות מסמרי שער שרצו לקרוע אותי לגזרים, אך כל הזמן עמדו משני צדדי שני מלאכי רחמים ששמרו עלי מכל משמר. ואז כשבאו לקבור אותי, הדמויות המפחידות כמעט הצליחו לקרוע אותי מהם אך בחסד ה' עלי ניצלת מצפורניהם. ואז אני הרגשתי שאני מרחף ולפתע רואה את עצמי בשמים נמצא באולם עצום בלי סוף והכל מאיר שם בפאר ובהדר ויהלומים מאירים את כל האולם באור שא"א להסבירו לבר אנוש, ואז אני רואה שדנים נשמה נשמה כמו שדנים כאן ולכל נידון מגיעים עדים לכאן ולכאן והאדם מאשר כל מה שמעידין עליו. וזה שנפסק דינו לג"ע מיד מגיעים מלאכים שמלווים אותו לקול נגינה מיוחדת.. והנפסק לגהינום מיד מגיעים מלאכי חבלה שחוטפים את הנשמה המייללת והמתחרטת באכזריות לכיון גהינום. ואז לפתע אני שומע שמכריזים את שמי ושם אבי. לבי נתקף בחלחלה האם התשובה שלי עזרה או לא? ואז אני נעמד לפני ביה"ד של מעלה ולפתע פתאום נשמעת זעקה! מה הבאתם את הרשע מרושע הזה חוטיא ומחטיא לכאן... הוא צריך להיות מושלך מיד לגהינום.. והנה המלווים שלי מנסים להראות את האיגרת של בעל המגלה עמוקות, אבל אז נשמעת שאגה מי הוא בעל המגלה עמוקות שיוכל למחוק פסק של אדם כ"כ רשע שהחטיא כ"כ הרבה אנשים? ואז באורח פלא הופיעה במהירות קבוצה גדולה של מלאכים מליצי יושר שפתחה במתקפת נגד וזעקה

תיקון לדורות

התפילה תיערך ע"י מו"ר
רבי בניהו שמואלי שליט"א
בט"ו באב (2.8) בעת רצון

הנרשמים עד ג' מנחם אב
(21.7) יזכו שיתפללו עליהם גם
בציין רבינו האריז"ל

בתרומה של 55 ש"ח בלבד!
02-624-9000

עלון זה יוצא לאור ע"י ישיבת המקובלים "נהר שלום" תכנ"ץ רח' שילה 6 ירושלים ניתן להשיג בטלפון: 02-6222560 | ניתן לקבל את העלון מידי שבוע לתיבת המייל, ע"י שליחת בקשה למייל: m222560@gmail.com
לתרומות או למסירת שמות לפדיון נפש ע"י מקובלי ורבי הישיבה בטלפון: 02-624-9000

קייטרינג
משובח

להזמנות 058-325-8900

למסירת שמות
02-6222-560

ע"י מו"ר המקובל
רבי בניהו שמואלי שליט"א

פדיון נפש
במסורת הר"ש

זכרון נפש זה הוא תועלת ותרומה לכל ציה שלא תבא ובפיט לזולם שיתרמא בנחמה וכבר היו מנסים ובדקדם אותו וזה נאלץ פעמים וזה מועיל בעצרת ה' תקב באותה טעם והיותה נכרת תועלתו ותרומתו לכל אדם והוא אנוסים מה גדלו גושניו ה' (פי' עין היים)